

6. Sınıf Sosyal Bilgiler 1. Dönem 1. Yazılıya Hazırlık Soruları — Cevap Anahtarı

1. (10 puan) Ayşe Hanım, sabahları çocuklarını okula hazırlayıp kahvaltı yaptırırken 'anne' rolünü üstlenir. Gün içinde çalıştığı hastanede 'doktor' olarak hastalarına şifa dağıtır. Akşamları ise mahallesindeki çevre koruma derneğinde 'gönüllü' olarak atık ayrıştırma projelerine katılır. Hafta sonları ise yaşlı komşularına yardım ederek 'komşu'luk görevini yerine getirir. Ayşe Hanım'ın bu farklı rolleri ve sorumlulukları göz önüne alındığında, aşağıdaki çıkarımlardan hangisi **yapılamaz**?

C) Bir bireyin aynı anda çok sayıda rol üstlenmesi, onun her alanda başarılı olmasını engeller. ✓

Çözüm: Ayşe Hanım'ın örnek hayatı, bir bireyin aynı anda birden fazla rolü başarıyla üstlenebileceğini göstermektedir. Metinde Ayşe Hanım'ın rollerini yerine getirmekte zorlandığına veya başarısız olduğuna dair hiçbir bilgi bulunmamaktadır. Aksine, her rolünü aktif ve olumlu bir şekilde icra ettiği belirtilmiştir. Bu nedenle, 'Bir bireyin aynı anda çok sayıda rol üstlenmesi, onun her alanda başarılı olmasını engeller.' çıkarımı yapılamaz. Diğer seçenekler, metindeki bilgilerle ve sosyal rollerin genel özellikleriyle uyumludur.

Kazanım: Metindeki bilgileri kullanarak çıkarım yapma ve yanlış çıkarımı belirleme [Analiz]

2. (10 puan) Toplumsal dayanışma, bir toplumdaki bireylerin ortak amaçlar doğrultusunda bir araya gelerek birbirlerine destek olması ve yardımlaşmasıdır. Bu durum, toplumun zor zamanlarda ayakta kalmasını sağlar ve bireyler arasındaki bağları güçlendirir. Aşağıdakilerden hangisi toplumsal dayanışmanın sağladığı faydalardan biri değildir?

C) Kişisel çıkarların ön plana çıkmasına neden olur. ✓

Çözüm: Toplumsal dayanışma, bireyler arasında birlik, beraberlik, yardımlaşma ve ortak hedeflere ulaşma duygusunu güçlendirir. Bu durum, kişisel çıkarların değil, toplumsal faydanın ön planda olmasını sağlar.

Kazanım: Toplumsal dayanışmanın faydalarını ayırt etme [Anlama]

3. (10 puan) Bir kasabada, gençlerin spor yapabileceği alanların yetersizliği sorunu uzun süredir devam etmektedir. Bu sorunun çözümü için aşağıdaki adımlar atılmıştır:

I. Kasaba gençleri, sosyal medya üzerinden bir kampanya başlatarak sorunu gündeme getirmiş ve yerel yönetimin dikkatini çekmiştir.

II. Gençlerin kurduğu bir sivil toplum kuruluşu (STK), spor alanlarının artırılması için bir proje hazırlayarak belediyeye sunmuş ve kamuoyu desteği aramıştır.

III. Yerel seçimlerde aday olan bir siyasi parti, bu sorunu seçim vaatleri arasına almış ve seçilmesi halinde çözüm sözü vermiştir.

IV. Kasaba halkından yaşlı bir grup, "Gençler zaten çok hareketli, spor alanına ihtiyaçları yok." diyerek bu projenin gereksiz olduğunu savunmuş ve imza kampanyası başlatmıştır. Bu süreç ve katılımcıların yaklaşımları göz önüne alındığında, aşağıdakilerden hangisi söylenebilir?

B) Sivil toplum kuruluşları, bireysel taleplerin ötesinde, organize ve somut çözüm önerileri sunarak etkin rol oynayabilir. ✓

Çözüm: Metinde II. maddede belirtildiği gibi, gençlerin kurduğu STK'nın spor alanlarının artırılması için proje hazırlayıp belediyeye sunması, sivil toplum kuruluşlarının organize ve somut çözüm önerileriyle etkin rol oynayabileceğini göstermektedir. Diğer seçenekler ise metindeki bilgilerle çalışmakta veya yanlış çıkarımlar içermektedir. I. madde kamuoyu oluşturma etkinliğini, III. madde siyasi partilerin sorunlara çözüm vaat ettiğini, IV. madde ise toplumun farklı kesimlerinin farklı görüşlere sahip olabileceğini göstermektedir. Bu nedenle B seçeneği doğru bir çıkarımdır.

Kazanım: Toplumsal sorunların çözümünde farklı aktörlerin rollerini ve etkileşimlerini analiz etme [Analiz]

4. (10 puan) Bir mahallede yaşayan vatandaşlar, park alanının bakımsızlığından şikayetçidir. Mahalle sakinlerinden Ayşe Hanım, bu durumu belediyenin ilgili birimine dilekçe ile bildirmiş, diğer komşularını da imza kampanyasına davet ederek desteklerini istemiştir. Ayrıca, mahalle toplantısında konuyu gündeme getirerek çözüm önerileri sunmuştur. Ayşe Hanım'ın bu davranışları, etkin bir vatandaşın hangi özelliklerini en kapsamlı şekilde yansıtmaktadır?

A) Toplumsal sorunlara karşı duyarlı olması ve çözüm için çaba göstermesi. ✓

Çözüm: Ayşe Hanım'ın eylemleri (dilekçe yazma, imza kampanyası düzenleme, mahalle toplantısında çözüm önerileri sunma), sadece haklarını kullanmakla kalmayıp, aynı zamanda toplumsal bir soruna karşı duyarlılık gösterdiğini ve bu sorunun çözümü için aktif olarak sorumluluk aldığını göstermektedir. Bu durum, etkin bir vatandaşın temel özelliklerinden olan hem duyarlılık hem de çözüm odaklı katılımı bir arada barındırır. Diğer seçenekler, Ayşe Hanım'ın davranışlarını ya eksik ya da yanlış yorumlamaktadır.

Kazanım: Etkin vatandaşlık özelliklerini tanımlama ve örnek olayda uygulama [Analiz]

5. (10 puan) Bir yerin kıtalara, okyanuslara, denizlere, önemli geçit ve boğazlara, ticaret yollarına, yer altı ve yer üstü zenginliklerine göre konumu, o yerin göreceli (özel) konumunu belirler. Buna göre, Türkiye'nin aşağıdaki özelliklerinden hangisi göreceli konumuyla açıklanamaz?

C) Kuzeyden güneye gidildikçe sıcaklıkların artması ✓

Çözüm: Kuzeyden güneye gidildikçe sıcaklıkların artması, Dünya'nın şekli ve Ekvator'a olan uzaklıkla ilgili bir durumdur ve mutlak konum (enlem) ile açıklanır. Diğer seçenekler Türkiye'nin göreceli konumuyla ilgilidir.

Kazanım: Göreceli ve mutlak konum özelliklerini ayırt etme [Analiz]

6. (10 puan) Türkiye'nin coğrafi konumu, farklı medeniyetlere ev sahipliği yapmasına ve önemli ticaret yolları üzerinde bulunmasına neden olmuştur. Bu durumun, günümüz Türkiye'sinin kültürel yapısı üzerindeki en belirgin etkisi aşağıdakilerden hangisidir?

B) Zengin ve çok kültürlü bir yapıya sahip olması ✓

Çözüm: Türkiye'nin stratejik konumu, tarih boyunca birçok farklı medeniyetin geçiş noktası veya yerleşim yeri olmasını sağlamıştır. Bu durum, günümüz Türkiye'sinin kültürel açıdan çok zengin ve farklı unsurları barındıran bir yapıya sahip olmasına yol açmıştır.

Kazanım: Neden-sonuç ilişkisi kurma ve kültürel etkiyi açıklama [Anlama]

7. (10 puan) Elif, 6. sınıf öğrencisidir. Evde ailesinin bir ferdi olarak odasını düzenler, okulda bir öğrenci olarak derslerine çalışır, arkadaşlarıyla buluştuğunda iyi bir dost olmaya özen gösterir ve okul takımında bir sporcu olarak antrenmanlara katılır.

Elif'in bu farklı rollerinin, onun toplumsal yaşamdaki yeri ve kişisel gelişimi üzerindeki etkisi hakkında aşağıdaki yorumlardan hangisi en kapsamlı ve doğru olanıdır?

B) Her bir rol, Elif'in farklı beceriler geliştirmesine ve çeşitli sosyal çevrelerde deneyim kazanmasına olanak tanır, bu da onun çok yönlü bir birey olmasına katkı sağlar. ✓

Çözüm: Elif'in farklı rolleri (evlat, öğrenci, arkadaş, sporcu), onun farklı sosyal ortamlarda bulunmasını ve her bir rolde farklı sorumluluklar üstlenmesini sağlar. Bu durum, bireyin farklı beceriler (sorumluluk alma, takım çalışması, empati, ders çalışma disiplini vb.) geliştirmesine, çeşitli insanlarla etkileşim kurmasına ve böylece kişisel gelişiminin çok yönlü olmasına katkıda bulunur. Diğer seçenekler, rollerin etkilerini ya olumsuz ya da eksik yorumlamaktadır.

Kazanım: Toplumsal rollerin kişisel gelişim üzerindeki etkisini analiz etme [Analiz]

8. (10 puan) Bir bireyin farklı toplumsal gruplara (aile, okul, arkadaş çevresi vb.) ait olması, onun kişilik gelişimini ve toplumsal uyumunu nasıl etkiler?

C) Çok yönlü bir kişilik geliştirmesine ve farklı ortamlara uyum sağlamasına yardımcı olur ✓

Çözüm: Bireyin farklı toplumsal gruplara ait olması, ona farklı deneyimler kazandırır, çeşitli bakış açıları sunar ve çok yönlü bir kişilik geliştirmesine olanak tanır. Bu durum, bireyin farklı sosyal ortamlara daha kolay uyum sağlamasına yardımcı olur.

Kazanım: Toplumsal grupların birey üzerindeki etkisini açıklama [\[Anlama\]](#)

9. (10 puan) Okulunuza yeni gelen yabancı uyruklu bir öğrenci, farklı kültürel geçmişi nedeniyle bazı arkadaşları tarafından dışlanmakta ve onunla oyun oynamak istememektedirler. Bu durum, yeni öğrencinin okula uyum sağlamasını zorlaştırmaktadır. Böyle bir durumda 'etkin bir vatandaş' olarak siz ve sınıf arkadaşlarınızın sergilemesi gereken en kapsamlı ve dönüştürücü tutum ne olmalıdır?

B) Sınıfta kültürel farklılıkların zenginlik olduğunu vurgulayan, ön yargıları kıran ve empatiyi geliştiren etkinlikler düzenlenmesini önermeli, yeni öğrenciyi sosyal aktivitelere dahil etmelisiniz. ✓

Çözüm: Etkin vatandaşlık, toplumsal sorunlara karşı duyarlı olmak ve çözüm üretmek demektir. Bu durumda sadece bireysel olarak arkadaşlık etmek veya şikayet etmek yeterli değildir. En kapsamlı ve dönüştürücü yaklaşım, ön yargıları kırmak, kültürel farklılıkların değerini vurgulamak ve tüm sınıfın katılımıyla empatiyi geliştirecek etkinlikler düzenlemektir. Bu, hem yeni öğrencinin uyumunu kolaylaştırır hem de sınıf içinde daha hoşgörülü bir ortam yaratır. Diğer seçenekler ya sorunu yüzeysel çözer ya da yanlış bir yaklaşım sergiler.

Kazanım: Toplumsal sorunlara etkin vatandaş olarak çözüm üretme [\[Değerlendirme\]](#)

10. (10 puan) Kültür, bir toplumu bir arada tutan, ortak değerler ve inançlar etrafında birleştiren önemli bir unsurdur. Bu durum, kültürün hangi özelliğini vurgular?

C) Birleştiricilik ✓

Çözüm: Kültür, bir toplumun üyeleri arasında ortak bir kimlik ve aidiyet duygusu oluşturarak onları bir arada tutar ve toplumsal birliği sağlar. Bu, kültürün birleştirici özelliğidir.

Kazanım: Kültürün temel özelliklerini açıklama [\[Anlama\]](#)

Belirtke Tablosu

Konu	Anlama	Analiz	Değerlendirme	Toplam
Birey ve Toplum	2	2	1	5
Etkin Vatandaşlık		2		2
İnsanlar, Yerler ve Çevreler	1	1		2
Kültür ve Miras	1			1
Toplam	4	5	1	10

Kapsanan kazanımlar

- Metindeki bilgileri kullanarak çıkarım yapma ve yanlış çıkarımı belirleme
- Toplumsal dayanışmanın faydalarını ayırt etme
- Toplumsal sorunların çözümünde farklı aktörlerin rollerini ve etkileşimlerini analiz etme
- Etkin vatandaşlık özelliklerini tanımlama ve örnek olayda uygulama
- Göreceli ve mutlak konum özelliklerini ayırt etme
- Neden-sonuç ilişkisi kurma ve kültürel etkiyi açıklama
- Toplumsal rollerin kişisel gelişim üzerindeki etkisini analiz etme
- Toplumsal grupların birey üzerindeki etkisini açıklama
- Toplumsal sorunlara etkin vatandaş olarak çözüm üretme
- Kültürün temel özelliklerini açıklama